

Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2023. gada 4. decembrī
(OR. en)

16335/23

CT 192
ENFOPOL 530
COTER 235
JAI 1612

DARBA REZULTĀTI

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsekretariāts
Datums:	2023. gada 4. decembris
Saņēmējs:	delegācijas
lepr. dok. Nr.:	15404/23
Temats:	Padomes secinājumi par rīcību attiecībā uz personām, kas atbrīvotas no ieslodzījuma vietas un kas var radīt potenciālus terorisma draudus – <i>Padomes secinājumi (2023. gada 4. decembris)</i>

Pielikumā pievienoti Padomes secinājumi par rīcību attiecībā uz personām, kas atbrīvotas no ieslodzījuma vietas un kas var radīt potenciālus terorisma draudus; Padome (Tieslietas un iekšlietas) šos secinājumus apstiprināja 3992. sanāsmē, kas notika 2023. gada 4. decembrī.

PADOMES SECINĀJUMI

**par rīcību attiecībā uz personām, kas atbrīvotas no ieslodzījuma vietas un kas var radīt
potenciālus terorisma draudus**

ATKĀRTOTI APSTIPRINOT, ka terorisms apdraud Eiropas Savienības pamatvērtības un cilvēktiesības un joprojām rada nopietnus draudus dalībvalstīm.

UZSVEROT, ka cīņa pret terorismu joprojām ir viena no Eiropas Savienības Padomes darba kārtības prioritātēm, kā nesen norādīts Padomes 2022. gada 9. jūnijā pieņemtajos secinājumos "Eiropiešu aizsargāšana pret terorismu – panākumi un turpmākie soļi" ¹.

ŅEMOT VĒRĀ, ka Eiropadome 2020. gada 11. decembra secinājumos ² aicināja dalībvalstis pastiprināt centienus pilnībā izmantot Eiropas datubāzes un informācijas sistēmas, jo īpaši attiecībā uz attiecīgo datu ievadišanu datubāzēs par personām, kuras atsevišķas dalībvalstis ir novērtējušas kā tādas, kas rada nopietnus terorisma vai vardarbīga ekstrēmisma draudus.

ŅEMOT VĒRĀ, ka Eiropas Savienības Padome 2019. gada 6. jūnijā pieņemtajos secinājumos par radikalizācijas cietumos novēršanu un apkarošanu un rīcību attiecībā uz terorisma un vardarbīga ekstrēmisma nodarījumu izdarītājiem pēc to izlaišanas no cietuma ³ norādīja, ka katrā gadījumā atsevišķi saskaņā ar valsts tiesību aktiem un ievērojot samērīguma principu un attiecīgās personas pamattiesības, varētu nodrošināt to radikalizēto personu turpmāku uzraudzību, par kurām, spriežot pēc riska novērtējuma, tiek uzskatīts, ka tās pēc izlaišanas no cietuma joprojām rada draudus.

ATGĀDINOT, ka tajos pašos secinājumos Padome uzsvēra, ka lietderīgi varētu būt arī pasākumi pēc izlaišanas no cietuma nolūkā nepieļaut, ka terorisma vai vardarbīga ekstrēmisma nodarījumu izdarītāji vai tādi nodarījumu izdarītāji, kas radikalizējušies pirms cietumsoda vai cietumsoda izciešanas laikā, pēc izlaišanas no cietuma iesaistītos vardarbīgās darbībās.

¹ 9997/22.

² EUCO 22/20.

³ 9727/19.

ATGĀDINOT, ka tajos pašos secinājumos Padome norādīja, ka vērtīgs rīks varētu būt informācijas par radikalizētiem ieslodzītajiem apmaiņa starp ES dalībvalstīm uz divpusēja vai daudzpusēja pamata tiktāl, ciktāl to atļauj valsts tiesību akti, piemēram, ja koplietojamā informācija attiecas uz bijušajiem ieslodzītajiem, kas atgriežas vai ceļo uz citām dalībvalstīm.

ATZĪMĒJOT, ka tajos pašos secinājumos norādīts, ka būtu lietderīgi labāk izmantot esošās informācijas sistēmas (tostarp Šengenas Informācijas sistēmu (*SIS*)).

ŅEMOT VĒRĀ, ka Padome savos 2020. gada 24. novembrī pieņemtajos secinājumos par iekšējo drošību un Eiropas policijas partnerību ⁴ norādīja, ka īpaša uzmanība joprojām būtu jāpievērš tiem, kuri atgriežas no konfliktu zonām, kā arī cietumiem un atbrīvotiem cietumniekiem.

UZSVEROT, ka Padome tajos pašos secinājumos mudināja dalībvalstis īpašu uzmanību pievērst tām personām, kuras dalībvalstis ir novērtējušas kā terorisma vai vardarbīga ekstrēmisma draudu, un uzsvēra, ka Eiropā, kur nav iekšējo robežu, ir jānodrošina, lai tad, kad šādas personas ceļo vai uzņem kontaktus ar indivīdiem vai tīkliem citās dalībvalstīs, informācijas apmaiņa būtu uzticama un ātra.

AKCENTĒJOT, ka, kā paziņots tajos pašos secinājumos, Padome uzskata, ka ir principiāli svarīgi personas, kuras atsevišķas dalībvalstis ir novērtējušas kā tādas, kas rada nopietnus terorisma vai vardarbīga ekstrēmisma draudus, iekļaut attiecīgajās Eiropas datubāzēs un informācijas sistēmās, ja vien juridisku vai operatīvu apsvērumu dēļ nav jāīstojas citādi.

ŅEMOT VĒRĀ, ka ES iekšlietu ministru kopīgajā paziņojumā par nesenajiem teroristu uzbrukumiem Eiropā aicināja apmainīties ar informāciju par personām, kas rada terorisma vai vardarbīga ekstrēmisma draudus.

⁴ 13083/1/20 REV 1.

UZSVEROT, ka centieni palielināt informācijas apmaiņu un izpratni par personām, kas rada terorisma vai vardarbīga ekstrēmisma draudus, piemēram, *Gefährder* projekts ⁵, jau tiek īstenoti – ekspertu līmeņa diskusiju veidā, dalībvalstu tiesībaizsardzības iestāžu pieeju apkopojuma izveide, lai novērtētu personas, kuras tiek uzskatītas par potenciāliem terorisma vai vardarbīga ekstrēmisma draudiem, un kā rīkoties ar tām, kā arī kopīgas izpratnes izstrāde un nesaistoši indikatīvi kritēriji informācijas pārbaudei par šādām personām un tās ievadīšanai Eiropas datubāzēs un informācijas sistēmās. Šis darbs ir vērsts uz personām, kuras uzskata par potenciāliem terorisma vai vardarbīga ekstrēmisma draudiem, tostarp uz personām, kas notiesātas par terorismu, vai par citiem noziedzīgiem nodarījumiem notiesātiem radikalizētiem ieslodzītajiem, kuras ir atbrīvotas vai drīzumā tiks atbrīvotas, un, pamatojoties uz individuālu riska novērtējumu, tiek uzskatītas par tādām, kas pēc atbrīvošanas rada pastāvīgus draudus.

NORĀDOT, ka Eiropols savā jaunākajā *TE-SAT* ziņojumā ⁶ uzsvēra, ka radikalizētu personu atbrīvošana no ieslodzījuma vietas joprojām rada bažas dalībvalstīm, jo tās var turpināt proselītisma darbības ārpus ieslodzījuma vietas un iesaistīties teroristu uzbrukumu sagatavošanā, piebilstot, ka radikalizēti džihādisti var radīt vardarbības risku vai plānot uzbrukumus pēc atbrīvošanas.

ŅEMOT VĒRĀ, ka Savienība jau ir cietusi no vairākiem džihādistu uzbrukumiem, kuros bija iesaistīti vainīgie, kuri uzbrukuma laikā bija atbrīvotie notiesātie vai ieslodzītie ⁷.

⁵ Nesaistošu kopēju indikatīvu kritēriju izstrāde ES dalībvalstu tiesībaizsardzības iestāžu kopīgai izpratnei par to, kad persona būtu jāuzskata par potenciālu terorisma vai vardarbīga ekstrēmisma draudu, pārbaudot informāciju par šādām personām, un tās ievadīšanu Eiropas datubāzēs un informācijas sistēmās.

⁶ Eiropols (2023), Ziņojums par stāvokli un tendencēm terorisma jomā Eiropas Savienībā (*TE-SAT*) https://www.europol.europa.eu/cms/sites/default/files/documents/Europol_TE-SAT_2023.pdf

⁷ Eiropols (2021), Ziņojums par stāvokli un tendencēm terorisma jomā Eiropas Savienībā (*TE-SAT*) https://www.europol.europa.eu/cms/sites/default/files/documents/tesat_2021_0.pdf

UZSVEROT, ka nākamo piecu gadu laikā visā Savienībā tiks atbrīvots ievērojams skaits personu, kas ir notiesātas par terorisma nodarījumiem vai notiesātas par citiem noziedzīgiem nodarījumiem un pēc tam radikalizējušās cietumā. Saistībā ar šo konkrēto aspektu kompetentajām iestādēm būs jāpalielina gan riska pārvaldības, gan uzraudzības centieni, kā to pieļauj esošās spējas un attiecīgā prioritāšu noteikšana, kā arī distancēšanās un reintegrācijas centieni pēc ieslodzījuma.

ATGĀDINOT, ka Padome 2022. gada 9. jūnijā pieņemtajos secinājumos "Eiropiešu aizsargāšana pret terorismu – panākumi un turpmākie soļi" uzsvēra *SIS* izšķirošo nozīmi tādas informācijas koplietošanā, kas varētu palīdzēt dalībvalstīm atklāt un uzraudzīt personas, kuras rada terorisma draudus, un vajadzību turpināt optimizēt visas sistēmas piedāvātās iespējas.

ATZĪMĒJOT, ka Eiropols kopš 2021. gada marta saņem *SIS* paziņojumus par informācijas atbilsti saistībā ar brīdinājumiem, kas saistīti ar terorismu, un sniedz atbalstu dalībvalstīm.

TURKLĀT ATZĪMĒJOT, ka minētajos secinājumos atsaucās uz operacionālo pievienoto vērtību, ko sniedz procedūras izstrāde posmam pēc informācijas atbilstes konstatēšanas par *SIS* reģistrētiem ārvalstu kaujiniekiem teroristiem, kas rada nopietnus draudus, pamatojoties uz paziņojuma par informācijas atbilsti brīvprātīgu saņemšanu.

ATGĀDINOT, ka atjaunotā *SIS* sāka darboties 2023. gada 7. martā ar paplašinātu darbības jomu, ietverot jaunas papildu brīdinājumu kategorijas un vairāk datu, jo īpaši jaunus biometrisku datu veidus un jaunas funkcijas, nodrošinot papildu būtiskus instrumentus terorisma un smagu noziegumu apkarošanai.

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME

ATZĪSTOT iespējamos draudus, ko rada atbrīvotas personas, kuras notiesātas par terorisma nodarījumiem, vai radikalizēti ieslodzītie, kas notiesāti par citiem noziedzīgiem nodarījumiem.

UZSVEROT nepieciešamību veicināt informācijas apmaiņu starp dalībvalstīm attiecībā uz datiem par personām, kas var radīt terorisma draudus, saskaņā ar valsts un Eiropas tiesību aktiem un ievērojot proporcionalitātes principu un attiecīgo personu pamattiesības.

Vienlaikus AKCENTĒJOT, cik svarīgi ir aizsargāt atbrīvoto ieslodzīto, jo īpaši to personu, kuras vairs nerada draudus, pamattiesības un brīvības.

AICINA DALĪBVALSTIS:

Saskaņā ar valsts tiesību aktiem un ievērojot proporcionalitātes principu un attiecīgo personu pamattiesības, VEICINĀT pēc atbrīvošanas no ieslodzījuma vietas veicamo pasākumu pieņemšanu attiecībā uz atbrīvotām personām, kas notiesātas par terorismu, vai radikalizētiem ieslodzītajiem, kas notiesāti par citiem noziedzīgiem nodarījumiem, kuri rada potenciālus terorisma draudus.

TĀLĀK ATTĪSTĪT riska novērtēšanu un pārvaldību vai uzraudzību attiecībā uz atbrīvotām personām vai personām, kas drīzumā tiks atbrīvotas, izmantojot daudzāģentūru pieeju, kas veicina visu iesaistīto ieinteresēto personu līdzdalību un koordināciju.

Saskaņā ar piemērojamiem tiesību aktiem STIPRINĀT informācijas apmaiņu gan divpusējā, gan ES līmenī par personām, kuras ir notiesātas par terorismu vai citiem noziedzīgiem nodarījumiem un ir atbrīvotas vai drīzumā tiks atbrīvotas pēc soda izciešanas, ja riska novērtējums liecina, ka šīs personas joprojām ir radikalizētas un rada terorisma draudus.

Saskaņā ar valsts tiesību aktiem un savlaicīgi pirms viņu iespējamās atbrīvošanas DALĪTIES ar informāciju ES par ieslodzītajiem, kuri tiek novērtēti kā tādi, kas rada terorisma draudus, ievadot viņu datus SIS un, ja šādi ieslodzītie tiek uzraudzīti tiesībaizsardzības sistēmā, izmantojot Eiropola informācijas sistēmu (EIS) un Eiropola analīzes projektus. Tas būtu jādara saskaņā ar ES un dalībvalstu juridiskajām prasībām, darbības ierobežojumiem, proporcionālītātes principa ievērošanu un pamattiesību ievērošanu, lai nodrošinātu, ka personas, kas rada terorisma draudus, tiek iekļautas ES datubāzēs, un lai atvieglotu šo personu, tostarp viņu biometrisku datu, pārbaudi šajās sistēmās.

IZPĒTĪT iespēju paplašināt diskusijas par efektīvu informācijas apmaiņu par SIS iegūtām informācijas atbildēm saistībā ar brīdinājumiem par teroristu nodarījumiem, tostarp par ārvalstu kaujiniekiem teroristiem, kuri rada nopietnus draudus, visu to dalībvalstu labā, kuras vēlas saņemt SIS iegūtās informācijas atbildes, minētās diskusijas attiecinot arī uz informācijas apmaiņu par SIS iegūtām informācijas atbildēm saistībā ar teroristiem vai vardarbīga ekstrēmisma nodarījumu izdarītājiem, vai nodarījumu izdarītājiem, kuri radikalizējušies cietumsoda izciešanas laikā.

APVIENOT centienus un dalīties paraugpraksē par to, kā stiprināt attiecības ar prioritārām trešām valstīm, lai saskaņā ar dalībvalstu tiesību aktiem atvieglotu tādu no ieslodzījuma vietas atbrīvotu ārvalstu radikalizētu nodarījumu izdarītāju izraidīšanu, kuri, pamatojoties uz tādu informāciju kā tiesas spriedumi vai par valsts drošību atbildīgo iestāžu izlūkdati, rada potenciālus terorisma draudus.

AICINA KOMISIJU:

Pēc dalībvalstu lūguma TURPINĀT tās atbalstīt riska novērtēšanas instrumentu izstrādē, īstenošanā un standartizācijā gan attiecībā uz personām, kas notiesātas par terorisma nodarījumiem, gan tiem radikalizētajiem ieslodzītajiem, kas notiesāti par citiem noziedzīgiem nodarījumiem, ņemot vērā pieaugošos terorisma draudus un no tā izrietošo nepieciešamību pēc vajadzības pielāgot instrumentus, kā arī tādu zinātnisko datu vākšanā, kas nepieciešami šo instrumentu empīriskai validācijai un uz pierādījumiem balstītai lēmumu pieņemšanai par rīcību attiecībā uz atbrīvotajiem nodarījumu izdarītājiem, kuri rada terorisma draudus, un viņu uzraudzību.

Ciktāl to pieļauj piemērojamie tiesību akti, TURPINĀT veicināt informācijas apmaiņu par personām, ko uzskata par potenciāliem terorisma vai vardarbīga ekstrēmisma draudiem, tostarp personām, kas notiesātas par terorismu vai citiem noziedzīgiem nodarījumiem un vēlāk radikalizētām un kas ir atbrīvotas vai drīzumā tiks atbrīvotas, arī mudinot izmantot esošos instrumentus, jo īpaši *SIS*, un, ja šādas personas tiek uzraudzītas tiesībaizsardzības sistēmā, Eiropola informācijas sistēmu (EIS) un Eiropola analīzes projektus.

ATBALSTĪT dalībvalstis attiecību stiprināšanā ar prioritārām trešām valstīm, lai atvieglotu no ieslodzījuma vietas atbrīvoto ārvalstu radikalizētu ieslodzīto izraidīšanu uz viņu izcelsmes valstīm.

Ar Eiropola atbalstu tā pilnvaru robežās un saskaņā ar valsts un ES tiesību aktiem VEICINĀT labas prakses apmaiņu starp dalībvalstīm, jo īpaši attiecībā uz draudu novērtējumu veikšanu pirms notiesāto personu atbrīvošanas un par probācijas vai drošības pasākumu piemērošanu pēc atbrīvošanas.